

učilišče je razdeljeno na tri oddelke, gospodarska uprava, ki je popolnoma samostojna, in štiri fakultete so v mesteci Berkeley, štirideset milj od San Franciska, tri fakultete v Sanfrancisku, in zvezdarna je v grofiji Santa Clara na gori Hamilton. Žal, da nisem mogel izvedeti, koliko znašajo vsi stroški, zvedel sem le, da imajo štiri fakultete v Berkeleyu na leto 220.000 dolarjev stroškov. Velikanska posestva v Berkeleyu z vsemi poslopji in pripadajočimi ustanovami in ves gotovi kapital so podarili zasebniki.

Leta 1884. je senator Zjedinjenih držav Leland od Staford jeden najbogatejših ljudij tihomorskega obrežja, v spomin jedinega sina umrlega v mladih letih, podaril državi Kaliforniji tri najboljša in najdražja posestva v vsej državi. Na jeden teh posestev Palo Alto 33 milj od San Franciska je zgradil poslopje za vseučilišče, drugi, jedno 55, drugo z 22 tisoči akri namenjeni sta za vzdrževanje tega zavoda. Posestvo Palo Alto je bilo že davno znano po vseh Zjedinjenih državah zaradi tega, ker se na njem rede najlepši konji, obsega 13 kvadratnih milj in tako ugaja, da bolje ne more svojemu namenu, da se ustanovi na njem jedno največjih in najbolje oskrbljenih učnih zavodov sveta. Na njem so visoke gore z rudniki, lepi gozdi in bogate doline, ravne rodovitne stepe, in poleg tega je za jedno uro vožnje oddaljeno od metro-pole tihomorskega primorja mesta Santo Francisko. Ostali dve posestvi donašata gotovi in skrajno velik dohodek, ker sta v središči najboljšega poljedelskega dela Kalifornije. Vsak njih kos je dobro obdelan, na jednom teh posestev je vinograd s 4000 akri. Jako težko je le približno povedati vrednost teh posestev; v vsakem slučaju so vredna več milijonov dolarjev.

Gotovino za prigravljanje posestva Palo Alto in za zgradbo vseh poslopij in nakup učnih aparatov je tudi podaril Stanford. Koliko znašajo vsi ti stroški, ni znano. Oskrbovanje vseučilišča ima v rokah odbor 24 članov, katere je sprva imenoval za vse življenje sam Stanford izmed mož najbolj znanih po vsem tihomorskem primorji po svoji izobraženosti in npravstvenih svojstvih. Ta odbor je s posebnim zakonom uvekovečen in popolnuje se tako, da po smrti kakega člana odbor sam mu odloči naslednika. Najboljši stavitelji vsega sveta so se poklicali, da so napravili načrte. Aparati in učne priprave po najnovjših zahtevah znanosti v Evropi in Ameriki so se zvozili v Palo Alto v popolnjenje kabinetov in laboratorij; na stroške se ni nič oziralo. Plače profesorjem so se določile take, da je novo vseučilišče moglo si pridobiti takoj največje učenjake v Ameriki in po sedemletnem neprestanem delu se je vseučilišče Stanfordovo otvorilo dne 1. oktobra 1891. l. s 40 profesorji in 480 dijaki. Po svojem bogastvu, po stavbah in uredbah, po popolnosti in lepoti učnih sredstev je to vseučilišče gotovo prvo na svetu. Kalifornija se nadeja, da v kratkem zavzame mesto, kakoršno mu gre, kot razširjevališču znanosti.

Poročilo upravnika narodnega izobraževanja v državi Colorado za 1889—1890. leta je zato zanimivo po njega predrznih zahtevah in tonu. Očividno toži upravnik

postavodaji izvrševalna oblastva države. Nezadovoljen je s sedanjim zakonom o občnem šolstvu, ker se ta zakon prelahko obide in zahteva, da se bistveno premeni, da bode vplivnejši. On zahteva tudi brezplačnih učnih knjig, osnove višjih šol v vsaki grofiji, boljšega občevanja učiteljev mej seboj po učiteljskih društvih in shodih, shode upravnikov šol v grofijah in večje število oseb z vzgojslovnim izobraženjem v svetnih višjih učnih zavodi. Država Colorado ima jako veliko tacih zavodov; poleg vseučilišča vzdržuje rudarsko šolo, normalko (učiteljsko), dve obrtni šoli za moške in ženske in poljedelsko akademijo. Leta 1890. je imela 72.483 za šolo godnih otrok v starosti od 6 do 16 let, in od teh jih je 65.490 hodilo v ljudsko šolo. Za vzdrževanje teh zavodov (zopet izključivši vseučilišče in vse druge višje učene zavode, vzdržujoče se s posebnimi sredstvi) se je dobilo iz vseh virov 2,596.948 in izdalo 1,944.807 dolarjev. Na šolah je bilo 622 učiteljev s srednjo mesečno plačo 74.32 in 1753 učiteljic s srednjo mesečno plačo 53.63 dolarjev. Izdalo se je za vsacega za šolo godnega otroka 26.83 dolarjev, in na vsacega zares šolo obiskujočega učenca 29.69 dolarjev. Šolsko imetje v vsej državi je vredno 4,387.809 dolarjev.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Oporoka pisateljeva. V Peterburgu je umrl pisatelj Nikolaj Semenovič Leskov v 64. letu in zapustil nastopno oporoko: 1.) Moje telo naj se po smrti razpara, da se dožene vzrok moji srčni bolezni, za katero sem bolehal, da si so zdravniki trdili, da je moje srce zdravo. 2.) Moje truplo naj se skromno in na najceneji način pokoplje. 3.) Kake posebne ceremonije in shodi pri mojem truplu naj se opuste, truplo naj se dene takoj v krsto, ko so ga zdravniki razparali. 4.) Pri mojem pogrebu naj se opuste vsi govori. Dalo bi se pač mnogo slabega reči, a hvale in obžalovanja ne zaslužim. 5.) Posebnega mesta za moj grob ni treba izbirati, ker je popolnoma vse jedno, kje je moj grob. 6.) Na moj grob naj se ne postavlja družega spomenika, kot lesen križ. Ko ta križ strohni, lahko bodo postavili družega. Če ga pa nikdo ne postavi, bode pa to znamenje, da so me pozabili.

Redko žival. Blizu Radgone na Štajarskem so te dni v nekem gozdu ubili velicega divjega merjasca. ta žival je že jako redka v naših krajih.

Novice.

— **Osobne vesti.** C. kr. okrajni glavar g. Ferdinand marki Gozani v Postojini je premeščen v Ljubljano kot voditelj okr. glavarstva ljubljanske okolice. — C. kr. vladni tajnik gosp. Viljem vitez Laschan pride kot vodja okr. glavarstva v Postojino. — C. kr. vladni tajnik g. baron Schönberger, vodja okrajnega glavarstva v Krškem, je imenovan c. kr. okrajnim glavarjem ondi. — Namesto umirovljenega gosp. dr. Eisla je imenovan hišnim zdravnikom v kaznilnici na ljubljanskem gradu mestni fizik g. dr. Kopřiva.

— **Presvitli cesar je podaril** prostovoljnima gasilnima društvoma v Ilirski Bistrici in Mojstrani po 100 gl.

— **Družba sv. Cirila in Metoda** si je nabavila jako pripravnih in ob enem lepih nabiralnikov za na mize. Trdno upamo, da bodo ti nabiralniki v oskrbi čč rodoljubkinj in rodoljubov družbi na mnogo korist. Naročati pa naj je blagoizvolijo naše podružnice ali tudi posamezniki ne pri podpisanem vodstvu — ampak pri bukovezu Ivanu Bonači, Ljubljana, Šelenburgove ulice. Nabiralnike prepuščamo in pošiljamo prejemnikom brezplačno — so pa družbina lastnina

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— **Slovenske šole v Gorici.** Čuje se, da je naučno ministerstvo že zaukazalo mestnemu magistratu goriškemu, da mora ustanoviti slovensko ljudsko šolo.

— **Goriški deželni zbor** se baje skliče mej velikonočnimi parlamentarnimi počitnicami na izredno zasedanje, da reši deželni proračun.

— **V poslanski zbornici** je dne 27. t. m. pri razpravi o proračunskem provizoriju močno šibal koalicijo mladočeški poslanec Eim. mej drugim tudi zaradi vladnega postopanja na Primorskem, Koroškem in Spod. Štajarskem. Ostro je grajal vlado, ki to-li brezobzirno postopa napram Slovincem.

— **Volilna reforma.** V državnem zboru je predvčeraj ministerski predsednik knez Windischgrätz se izjavil, da dela v pododseku dobro napredujejo in je upanje, da se še v tej zakonodavni dobi predloži državnemu zboru načrt novega volilnega zakona, da ga razpravlja.

— **Častnim občanom** je občinski zastop na Vačah imenoval načelnika cestnega odbora in posestnika gosp. Janeza Jeretina v priznanje njegovih zaslug pri zgradbi ceste.

— **Dopolnilne volitve** v mestni zbor ljubljanski se bodo vršile za tretji razred dne 22., drugi razred 24. in prvi razred dne 26. aprila t. l.

— **Pri volitvah v okrajni zastop** na Ptuji na Štajarskem so zmagali zopet narodnjaki. Nemškutarji so vse moči napeli, da bi si pridobili večino. V okrajnem zastopu je 22 Slovincem in 17 nemčurjev, eden član je nevtralen. Prave neustrašene narodne viteze se je pri volitvi izkazalo 40 volilcev. Narasla je namreč Pesnica tako močno, da so dotičniki morali isto prejezditi, če so hoteli na volišče. To se pravi neustrašena zavednost

— **V kuratorij** za slov. višjo dekliško šolo je občinski svet ljubljanski volil občinske svetnike gg.: dr. vit. Bleiweisa, župana Grasselli-ja, prof. Orožn-a, ravnatelja Senekoviča (načelnik), ravnatelja Šubica, Valentinčiča in ravnatelja Hubada.

— **Umrla** je dne 23. t. m. v Vrbi na Gorenjskem v svojem 83. letu najstarejša sestra knezoškofa Ivana Zlatoustega, Mina Pogačar. N. v. m. p.

— **Šolski vrtovi.** Deželni šolski svet kranjski je izdal navodilo za ustanavljanje, gojitev in porabo šolskih vrtov je razposlal okrajnim šolskim svetom, da je razdele mej krajne šolske svete in šolska oblastva

— **Ozimina** posebno rž je baje letos slabo prezimila pod velikim snegom. Po največjih krajih bo treba znova preorati in sejati. Koliko dela pač bo to kmetu prizadajalo!

— **V 8 dneh peš iz Prage v Trst** je prišel te dni 24letni delavec Fr. Kalmus Siromak je imel vse zatekle noge.

— **Ponarejeni srebrnjaki.** Zadnje tri mesece izdalo se je v Kamniku in okolici več ponarejenih srebrnih goldinarjev. Ponarejalce in izdajalce so zasačili v okolici kamniški in jih zaprli.

— **Nov poštni urad** začne poslovati z dnem 1. aprila t. l. v Veliki Loki pri Trebnjem.

— **Pazite na otroke!** Delavčeva žena Marija Kampare v Tržiču na Gorenjskem je dne 23. t. m. šla v gozd po drva in pustila brez varstva doma svojo 9letno hčerko in šestmesečnega dojenčka. Deklica pa je šla iz doma in pala z mostu v potok in utonila.

— **Sežiganje šote** na ljubljanskem barju je deželni odbor dovolil letos do 15. maja.

— **Mlada tatinska družba.** Mestna policija ljubljanska je prišla na sled mladi tatinski družbi obstoječi iz 23 fantov starih od 10 do 15 let. Beračili so pod raznimi pretvezami po hišah in pri tej priliki krali. Prežalostna resnica, da so že taki mladiči podvrženi to-li grdemu hudodelstvu — tatvini!

— **Obesil se** je v noči 25. t. m. v Ljubljani 19letni mesarski hlapec Lenart Končar iz Trebeljevega na Dolenjskem. Našli so ga v drvarnici svojega gospodarja obešenega. Nesrečnež ni bil baje prav normalnega duševnega stanja.

— **Povodnji.** Česar se je bilo bati, se je zgodilo. Vsled tajanja prevelike množine snega, kateremu se je pridružilo minoli ponedeljek in torek še nepotrebni dež, nastale so povsod velike povodnji. Ljubljansko barje je pod vodo. Istotako so stopile čez struge Sava, Sora, Bistrica itd. in preplavile obrežje. Vsled povodnji čuje se tudi o več nezgodah. Neka gospodinja iz lške Loke na ljubljanskem barju je šla z vozom v Ljubljano. Konj je z preplavljenega ceste zašel v graben in vtonil, ona se je s silo rešila. Ob železnicah in cestah se vsiplje vsled prevelike moče bregovje, kar je posebno na dolenski železnici v par krajih povzročilo znatno oviro glede železniškega prometa. Voda je sicer zadnja dva dni malo upala, bati se je pa, da ne bi pričelo zopet deževati in bi potem vode še silneje narastle. — Tudi iz drugih krajev tako iz Ogerske, Češke, Moravske i. dr. se čuje o velikih povodnjih

— **Poboj.** Dne 24. t. m. je 22 letni gozdarjev sin Anton Pugel iz Čušperka pred Svetlinovo gostilno v Mali Račni pretel s polenom oborožen železniškim delavcem Finku, Novaku in Brelihu iz Male Račne, da bo enega teh ubil. Fink in Novak sta zgrabila Pugel-na in mu vzela poleno, na kar sta se podala v Svetlinovo gostilno. Pugel pa je letel domu po oster nož ter kmalu na to prihitel s tem tudi v gostilno. Tja prišedši je zopet pretel z nožem, na kar sta ga Fink in Novak zgrabila in mu hotela nož vzeti, pri kateri priliki je pa Pugel Finka z nožem tako v trebuh sunil, da je ta vsled poškodovanja drugi dan umrl. Tudi Novak je močno obrezan na roki. Pugelna so izročili sodišču

Lep podpolkovnik.

Podpolkovnik vitez Schönfeld je častnik v pokoji, in pri njem je služila za kuharico neka Ketzlik, ki pa ni znala dovolj ceniti sreče, da kuha za plemenitega podpolkovnika in njegovo soprogo rojeno grofinjo Heiniger de Eriswegl. Odpovedala je službo. Podpolkovnik in podpolkovnica sta sklenila še pokoriti zaradi tega kuharico.

Pregovorila sta postrežnico Ano Stromm, da bode pred sodiščem pričala, da je kuharica pred letom z nekimi besedami razžalila cesarja. Vitez Schönfeld je naznanil svojo kuharico pri policiji na Dunaji in začela se je preiskava, če tudi je bila čudna, da se je vsa stvar naznanila še le čez jedno leto. Pred preiskovalnim sodnikom je Ana Stromm res izpovedala, da je kuharica se zakrivila razžaljenja cesarja. To izpoved je potrdila tudi grofinja, ki je trdila, da jej je strežajka brž tedaj pravila, ko se je to zgodilo.

Vspeha pa vendar podpolkovnik in njegova plemenita soproga nista dosegla. Strežnica Stromm se je premislila in je pri glavni obravnavi, ko je bila poprej pri izpovedi izpovedala, da njene izpovedi pred preiskovalnim sodnikom niso resnične in da sta je le podpolkovnik in podpolkovnica pregovorila, kako da naj priča.